

Artikel til Forsvar for den islandske Selvstændighed i den Tids vigtigste eller eneste vigtige offentlige Organ, nemlig Maanedsskrift for Litteratur, og siden den Tid har jeg kun i een Henseende forandret min Anskuelse, nemlig forsaavidt jeg med Glæde seer, at der nu kan blive Tale om en Selvstændighed af en ganske anden Fylde og om en Selvstyrelse med en ganske anden Myndighed, end der dengang kunde være Tale om. Det var denne Debat, der førte til den første politiske Emancipation for Island, nemlig Oprettelsen af Althinget. — Det har nu været Udvalgets Tanke, at det af denne Betænkning i alt Fald vilde fremgaae, ikke blot at der er Skranker, hvis Overseelse vi ikke kunne tilstede, fordi vi ikke ere Herrer over Danmarks Riges Ret, men paa den anden Side tillige, at indenfor disse Skranker kunne Islænderne hos os Danstte vente den største Smøbekommen og Velvillie.

Dette forudsikket, troer jeg altsaa at kunne med Hensyn til de egentlige statsretlige Spørgsmaal indskrænke mig til nogle faa og korte Bemærkninger, idet jeg naturligvis maa forbeholde mig senere at komme tilbage til de Punkter, som Discussionen maatte give Anledning til nærmere at gaae ind paa. Kun skal jeg bemærke, at Motiveringen netop er givet under Indtrykket af alle de tidligere førte Forhandlinger, og at naar der derfor i Betænkningen paa forskellige Steder forekommer Ord som „selvsølgelig“, „naturligvis“ osv., Udtryk, som i og for sig ikke høre hjemme i et med Omhu affattet Actstykke, saa er Grunden den, at det Modsatte er blevet opstillet enten som Fordring fra Regjeringen eller endog saa desværre paa ikke faa Steder som en foreløbig Indrømmelse fra Regjeringen; det er altsaa Gjentagelser deraf, man har søgt at ville forebygge. Hvad nu det statsretlige Spørgsmaal angaaer, troer jeg at kunne gaae ud fra, at det er almindeligt erkjendt, at Island ligesaa lidt er en Provinds af Kongeriget Danmark som en Coloni; men ligesaa lidt er det paa den anden Side en selvstændig Stat, der kun skulde staae i Personalunion med Kongeriget. Følgen af denne førte Sætning er altsaa den, at med Hensyn

til alle Rigtets almindelige Anliggender staaer Island under den givne Grundlov og de ved Grundloven indstiftede Statsmagter, altsaa den danske Lovgivningsmagt, men med Hensyn til alle særlige Anliggender skulle og bør Islænderne derimod have den størst mulige Selvstyrelse og Selvstændighed, som de først ville komme i Besiddelse af gennem en Forsatningslov, hvis Tilblivelse vi nu række Haand til. Det er altsaa dette, som det er nødvendigt at fastholde, og saa dernæst at sørge for, at de særlige Anliggender blive definerede. I saa Henseende har Udvalget ligefrem sluttet sig til Regjeringens Udkast; det har endog saa tilføjet nogle smaa Udvidelser, hvor disse syntes at være i god Consequens, og det har kun taget tvende Reservationer, af hvilke den ene er, at, medens iøvrigt hele Ordningen af Retspleien for Island er overladt til Islands Lovgivningsmagt, maa der dog undtages Appellen til Høiesteret. Det følger allerede for vort Bedkommende grundlovmæssigt deraf, at Høiesterets Omraade og Virkefreds kun kan forandres ved Lov; men selv afføet deraf, troer jeg, at det er et af de Punkter, der maa holdes fast som et Symbol for Enheden, for Sammenhængen, og jeg skal i den Henseende kun bemærke, at under hele den lange Forening med Norge har der aldrig, eller i alt Fald kun i den allerførste Tid, været Tale om en særlig norsk Høiesteret. Den fælles Høiesteret var et af Bindeledene i det dansk-norske Monarki, og skulde ogsaa være det i Forholdet til Island, ligesom jeg troer, at det ligefrem maa siges at være Noget, vi skyldte Islænderne, at store Retsspørgsmaal, Spørgsmaal om Liv og Død osv. maae undergaae en Revision eller i alt Fald kunne indbringes til Revision af en dømmende Myndighed, som med al mulig Agtelse for de Domstole, der ere eller kunne blive indførte paa Island, dog altid vil give en ganske anderledes Betyggelse. Der er dernæst et lille Punkt, som fuldkommen correct er indbragt i Folkethinget, nemlig, at, da Danmark paatager sig at bestyre og bestyre hele den regelmæssige Postforbindelse mellem Danmark og Island, følger deraf ogsaa, at Island, naar det faaer Beskatningsret, altsaa faaer Ret til at bestatte Skibsfarten og Afbenyttelsen af Havnene, dog ikke kan paalægge denne Fart nogen Skat,